

EMLÉKEK KLAFSZKY EMIL (1934–2009) MATEMATIKUSRÓL

HUJTER MIHÁLY

Jelen írás célja, hogy kollégámról, barátomról, földimről, „fogadott” nagybátyámról megemlékezzek kötetlen keretek között, személyes hangvétellel.

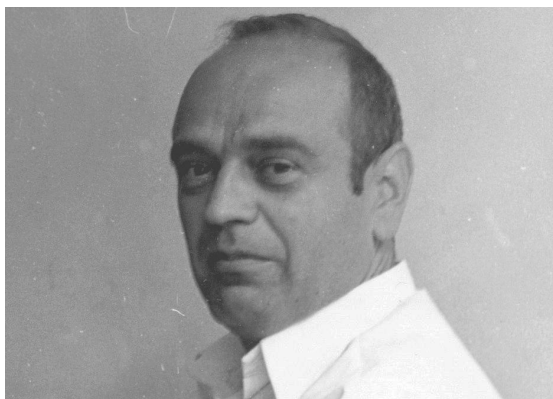
Klafszky Emil 1934. december 3-án született. Amikor először hallottam az ő születési dátumát, akkor rögtön az jutott eszembe, hogy csak pár héttel idősebb, mint a „király”, azaz *Elvis Aaron Presley*. Emil Kónyban született; Kóny Győr és Csorna közötti kisközség. Emil édesapja községi vendéglőt üzemeltetett. Napjainkban már az internetről megtudható, hogy a község nevezetessége a *kónyi verbunk*. Ez a rábaközi tánc háttérbe szorította a huszas–harmincas években a korábban általánosabb *karéj* nevezetű táncot. A koncsmaudvaron sokszor láthatta a gyermek Emil a falu táncosait. Az interneten fellelhető egy kép, ami a falu 1942-es regrutái között mutatja Emilt, az édesanyját, Csonka Irmát, és a húgocskát, Valériát. Hála Istennek, Valéria még mindig jó egészségnek örvend; napjainkban is sikeres rejtvényfejtő. A család távoli rokona volt *Klafszky Katalin* (1855–1896) világhírű operaénekesnő.

Szeretet szülőföldjét tanulmányai végett elhagyni kényszerült Emil. Műegyetemi kollégánk, Molnár Emil emlékszik rá kisgyermek korából, mert Klafszky Emil abban a győri kollégiumban lakott, ahol Molnár Emil édesapja volt a kollégium igazgatója. Mivel mindkét Molnár jó matematikus volt és Klafszky Emil is, no meg mivel a ritka keresztnév is egyezett, kialakult az ismerettség.

Klafszky Emil egyetemi éveiről nincs sok információ. Csak azt tudom biztosan, hogy az ELTE-re és a BMÉ-re is járt. Mindkét helyen diplomát szerzett. A mérnöki diplomáját 1959-ben, a matematikus oklevelet 1965-ben kapta. A műegyetemi diákélet egyik legmegdöbbentőbb élményeként említette évtizedekkel később Emil, hogy milyen szomorú eseményláncolat volt Egerváry professzor meghurcoltatása és öngyilkosságba kergetése 1958 őszén. (Ezekről a dolgokról Emil az akkori szobatársától értesült, aki Egerváry közelében gyakornokoskodott.)

Emil további szakmai tevékenységéről a *História–Tudósnaptár* révén tájékozódhatunk az internetről. Korábban volt itt egy fiataalkori kép is, de azt valaki valamely titokzatos oknál fogva eltávolította. Jelen írásban tisztelettel közreadjuk ezt a képet is és egy másikat is.

Klafszky Emil 1959–65 között a Budapesti Műszaki Egyetemen (akkori nevén Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem) volt tanársegéd. Akkoriban hallhatott egy megható történetet egy öreg hivataloszlógától, aki már a negyvenes években is a Műegyetemen dolgozott. A történet szereplői a legendás König Dini tanár úr és Egerváry Jenő akadémikus úr, és a történet — vélhetőleg — az 1944-es esztendő tavaszi szemeszterében játszódik. König Dénes (1884–1944) éppen előadást

tartott, de szélsőjobboldali hallgatók hangos bekiabálásokkal zavarták a rendes előadást; követelték, hogy az előadó tűzze ki a Dávid-csillagot. Amikor Egerváry Jenő (1891–1958) tudomására jutott az eset, hivatali hatalma felhasználásával gyorsan intézkedett, melynek nyomán az egyetemi rendészek kísérték ki a nyilasérműű hőzöngőket.

Klafszy Emil 1965–76 között az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézetének, majd az Országos Tervhivatal Számítóközpontjának munkatársa volt; kandidátusi értekezését 1974-ben védte meg geometriai programozás témában; 1979-től 1989-ig tanszékvezető volt a Miskolci Egyetemen, 1989-től a Budapesti Műszaki Egyetem Építéskivitelezési tanszékének professzoraként működött.

Emil szerette a jó matematikát. Az elsők között tanította magyar nyelven a híres *Hungarian Method* algoritmust a szállítási feladat megoldására. Klafszy legkeresettebb könyve: *Hálózati folyamatok*, Budapest, 1969. (Miután a kevés eredeti példány legtöbbjét ellopkodták a könyvtárakból, akinek pedig saját példány jutott, az jól megfontolt önérdékből letagadta a könyv meglétét az érdeklődő kollégák előtt, nagy nehezen sikerült megszereznünk a szükséges engedélyeket és az internetre helyezni a könyv teljes tartalmát.)

A jelen sorok szerzőjének nehéz dolga akadt 1987-ben: Kiderült, hogy az egyetemi doktori értekezésének Klafszy Emil lesz az egyik bírálója. (A másik bírálóval nem volt semmi gond: elolvasta a dolgozatot, megírta a bírálatot, és minden rendben volt.) Klafszy tanár úrnak azonban ez nem volt megfelelő módszer. Találkoznom kellett vele, és szép részletesen mindent el kellett neki mondanom. És állandóan belekérdezett. Csak akkor mondta ki az elfogadó igent, amikor már ő is annyira értette a mondanivalót, mintha maga írta volna az egész disszertációt.

Kétségtelen, hogy Klafszy Emil nagyon jó tanár, nagyon jó kutató matematikus volt. Bizonyos esetekben azonban nyelve élességét is tapasztaltuk. Körülbelül tíz-tizenöt éve együtt hallgattuk egy régi munkatársunk előadását, melyet — mint

kvázi egyetemi hallgatóknak — tartott nekünk a kolléga. Amikor az előadó oda ért, hogy a végeredmény az Euler-féle szám, ami közelítőleg 2,7, és ekkor az előadó elakadt, és a papírjait kereste, akkor Emil arcára ült a megdöbbenés. Felém fordult, és én erre halkán súgtam a folytatást: *tizennyolc-huszonnyolc-tizennyolc-huszonnyolc*; ezzel jeleztem, hogy nem csak neki, Emilnek, hanem nekem, Misinek is rendes tanárom volt már a középiskolában. Ekkor Emil odadünyögte nekem: *No, ez a Béla még az egyszeregyet is papírból írná fel a gyerekeknek a táblára. Ez a Béla akar habilitált professzor lenni?*

Nem untatom a nyájas olvasót Emil munkáságának technikai részleteivel, hiszen az érdeklődő kutató hamar megtalál minden adatot az interneten.

Soraimat azzal zárom, hogy Klafszky Emil legfontosabb kitüntetése az *Eger-váry Jenő emlékplakett* volt 2004-ben. Nagy öröm volt látni Emil arcán, mennyire meghatódott, és nagy öröm volt látni a kollégák arcán az elismerést, hogy mennyire megfelelő embernek ítélték oda a rangos kitüntetést.

Klafszky Emil öt éve, január 31-én hunyt el. Hamvait szülőfalujában, rokonai mellé temették.

HUJTER MIHÁLY
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Matematika Intézet
hujter.misi@gmail.com